

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárásban a dr. Dezső László Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Dezső László ügyvéd;) által képviselt felperesnek - a dr. Dóczi Tamás ügyvéd által képviselt alperes ellen, jutalék iránt indított perében, mely perbe a fellebbezési eljárásban a dr. Kiss Tamás Lajos pátfogó ügyvéd (által képviselt Felperesi beavatkozó a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott, a Fővárosi Törvényszék 2012. július 11. napján kelt 63.P.22.310/2008/103. sorszámú ítélete ellen, a felperes részéről 104., Pf.4., a felperesi beavatkozó részéről 106., 110. és 114. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 2.569.224 (kettőmillió-ötszázhatvankilencezer-kettőszázhuszonnégyszázötven) forintot és ennek 2003. december 6. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11%, 2005. január 1. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes, 2013. július 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári fél év első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, míg az alperest megillető első fokú perköltség összegét 260.000 (kettőszázhatvanezer) forint, valamint 350.000 (háromszázötvenezer) + ÁFA mértékre, a felperes által térítendő kereseti illeték összegét 618.850 (hatszáztizennyolcezer-nyolcszázötven) forintra leszállítja, továbbá kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 154.150 (százötvennégyezer-százötven) forint kereseti illetéket.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 120.000 (százhuszezer) forint + ÁFA mértékű másodfokú részperköltséget, továbbá térítsen

meg az államnak felhívásra 645.060 (hatszáznegyvenötezer-hatvan) forint fellebbezési eljárási illetéket, kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak felhívásra 411.080 (négy száz tizenegyezer-nyolcvan) forint fellebbezési eljárási illetéket, míg a további 533.860 (ötszázharminchárom ezer-nyolcszázhatvan) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperesi beavatkozót, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 100.000 (százezer) forint + ÁFA mértékű másodfokú részperköltséget.

Megállapítja, hogy a felperesi beavatkozó pártfogó ügyvédjének díját $\frac{1}{4}$ (egynegyed) arányban az alperes, míg $\frac{3}{4}$ (háromnegyed) arányban az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes mint engedményes a módosított keresetében 10.395.669 forint és 2003. december 6. napjától számított késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes elsődlegesen az engedményezési szerződés semmiségére alapítottna a felperes perlési jogosultságát vitatta. Érdemben a kereset elutasítását kérte, vitatta tartozásának fennállását. Beszámítási kifogást is előterjesztett vételár hátralék és kártérítés jogcímén.

A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte elsődlegesen elévülés miatt.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak 773.000 forint le nem rótt eljárási illetéket. Kötelezte a felperest és a felperesi beavatkozót, hogy fizessenek meg az alperesnek egyetemlegesen 723.600 forint perköltséget.

Az ítéletének indokolásában rámutatott, hogy a felperes a XX Bt.-vel 2006. január 5. napján létrejött engedményezési szerződés alapján terjesztette elő keresetét. Az 1991. évi XLIX. törvény 31. § (1) bekezdés d) pontja, 40. § (1) bekezdése felhívásával kifejtette: a felszámoló az adós vagyonának csökkentését eredményező engedményezési szerződés megtámadási jogával nem élt, így az alperes e jogszabályhelyre hivatkozással az engedményezési szerződés érvényességét alappal nem vitathatta és ezen felhívott rendelkezések alkalmatlanok voltak a felperes perbeli legitimációja hiányának alátámasztására. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felperes saját nevében alappal érvényesíthette a 2002. október 1. napján létrejött ügynöki és kizárólagos kereskedelmi szolgáltatási szerződésből, valamint az engedményezési szerződésből eredő igényét. E körben mint sürgősségtelent mellőzte a felszámoló tanúkénti meghallgatását. Tényként állapította meg, hogy a XX Bt. és az alperes között 2002. október 1. napján ügynöki, továbbá kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződés, valamint a XX Bt. mint engedményező és az alperes mint kötelezett, valamint az ZZ

engedményes között engedményezési szerződés jött létre. Tényként állapította meg azt is, hogy az ügynöki szerződés, valamint a kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződés azonnali hatályú felmondás folytán 2003. szeptember 30. napján megszűnt. Rámutatott arra, hogy az alperes a felperes jogelődje szerződés szerinti kötelezettségeinek teljesítését nem tett vitássá. A jogelőd az ügynöki szerződés 4.2. pontja, illetve a kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződés 2.2. és 5.b. pontja értelmében jogosult volt jutalékra. Az elsőfokú bíróság az érvényesített jutalékok kiszámítása alapja körében elfogadta az igazságügyi szakértői vélemény megállapításait. Kiemelte, hogy a szerződések szerint a felperes jogelődjét megillető ügynöki és piackutatási jutalék, illetve a raktározási díj számításának alapja az alperes nettó árbevételének összege volt. A nettó árbevétel az alperes kiszámlázott vagy elhatárolt követelése, függetlenül annak pénzügyi teljesítésétől. Az ügynöki szerződés 4.3. pontja szerinti vevőnyilvántartás, illetőleg a 4.6. pont szerinti teljesítésigazolások nem álltak rendelkezésre; ugyanakkor elfogadta az alperes könyvelését végző cég 2009. augusztus 3. napján kiállított igazolásában foglaltakat. Így a szakértői vélemény és annak kiegészítése alapján az elsőfokú bíróság az alperes 2002. október 1. és 2003. október 1. közötti nettó árbevételét 74.487.277 forintban határozta meg. Erre tekintettel a kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződés 2. § 2. pontja alapján 2.234.618 forintban, míg a 2. § 5.b. pontja alapján 2.234.618 forintban állapította meg a jutalék összegét - annak 3 %-os mértékére figyelemmel -, rámutatva arra, hogy a díjazás nem függött attól, hogy a vevők teljesítették-e a fizetési kötelezettségeiket. Megállapította, hogy az alperes a kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződés 2. § 2. pontja alapján a felperes jogelődje részére 1.379.425 forintot, míg a 2. § 5.b. pontja alapján 1.798.708 forintot teljesített, így a felperes ilyen alappal érvényesített követelését összesen 1.291.103 forintban állapította meg. A szakértői megállapítással ellentétben egyik jutalék összegéhez sem számolta hozzá az ÁFA-kulcsot, mivel a felek szerződése a jutalék összegét bruttó összegben határozta meg. Az ügynöki szerződés 4.2. pontja szerinti jutalék vonatkozásában utalt a 2002. október 1. napján kelt engedményezési szerződésre, amelynek értelmében az ügynöki jutalék fele összegére, azaz 8,5%-ra tarthat igényt a felperes, figyelemmel arra, hogy az engedményezés a követeléssel való rendelkezésnek minősül, és az engedményezésről történt értesítés után az engedményező a saját nevében, a maga javára az engedményezett követelést perben nem érvényesíthette, így a **XX Bt.** a 2002. október 1. napján az **ZZ** és a közte létrejött engedményezési szerződés alapján a szerződésben meghatározott tartozás fennállásáig az engedményezett 8,5% jutalék összeg felett nem rendelkezhetett, azt engedményezéssel a felperesre nem ruházhatta át. Utalt azon peradatra, miszerint 2003. október 15-én **ZZ** felé az alperes által történt 8.415,04 euró kifizetését és a bankgarancia igénybevételét követően 145.385,57 euró tartozás állt fenn, amelyből a Bt. további összegeket nem rendezett, így megállapította, hogy a jutalék eredményes érvényesítését követően sem rendezhette volna a teljes összegben. Az engedményezési szerződés alapján megállapította, hogy az alperes az engedményezésről értesült, a **XX Bt.** jogutódává meghatározott összeg erejéig az **ZZ** vált, a Bt. követelés feletti rendelkezési joga megszűnt. Utalt arra is, hogy a beavatkozó az **ZZ** felé fennálló tartozását nem

vitatta, az engedményezésben az engedményezett összeg konkrétan megjelölésre került. Ugyanakkor az, hogy az engedményezés tárgyát a szokásostól eltérően nem egyszeri összegben, hanem egy folyamatos jogviszony alapján részletekben állapították meg, a Ptk. 200. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel nem tette a szerződést érvénytelenné. Így a felperes az ügynöki szerződés 4.2. pontja szerinti jutalék 50%-át érvényesíthette alappal, tekintettel arra, hogy az érvényesíteni kívánt jutalékot a szerződés megszűnése nem érintette, a szerződés a jövőre nézve szűnt meg, a követelés pedig a szerződés megszűnése előtt keletkezett. A felperes elismerte, hogy az alperes jogosult volt visszatartani a meg nem fizetett vásárlások után nettó 12.153.409 forint jutalékot, így erre is figyelemmel az ügynöki szerződés alapján járó 74.487.277 forint jutalékalapra tekintettel, 12.662.837 forint volt a 17%-os jutalékmérték, amelyből az alperes visszatarthatott a felperes által is elismerten 2.066.080 forintot, így a jutalék összegét ezzel csökkentette az elsőfokú bíróság, továbbá a felperes által érvényesíthető mértékre is figyelemmel a felperes javára megállapítható jutalékösszeget 5.298.379 forintban határozta meg. Miután az alperes 5.258.689 forintot megfizetett a felperesi jogelőd részére, a jogosan érvényesített igény 39.690 forint volt. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az ügynöki és kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződésből eredően a felperest 1.330.793 forint illette meg. A Ptk. 296. § (1), 297. § (2) bekezdése, 328. § (1), 329. § (3) bekezdés felhívásával rámutatott arra, hogy az alperes által beszámítani kért vételár követelés akkor keletkezett, amikor a felperes fizetési kötelezettsége a vételár vonatkozásában esedékessé vált, azaz a beszámítani kért vételár követelés a követelés keletkezésekor még nem évült el, így a beszámítás feltételei fennálltát állapította meg. Ugyanakkor rámutatott, hogy a kötelezett az engedményessel szemben érvényesíthette azokat a kifogásokat, amelyekre az engedményezővel szemben is hivatkozhatott volna. Miután a felperes és a felperesi beavatkozó a XX Bt. alperes felé fennálló vételár tartozását nem vitatta, így a vételár tartozás összegét 8.676.466 forintban megállapította, amely az alperes által a felperes követelésébe beszámítható volt, így a Ptk. 296. § (2) bekezdésének megfelelően a beszámítani kért összeg erejéig az alperes fizetési kötelezettsége megszűnt. Miután a keresettel alappal érvényesített követelés összeget a jogosan beszámított vételárösszeg meghaladta, a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság egyebekben az alperes leltárhiányra alapított beszámítási kifogását nem tartotta alaposnak, mivel e körben a bizonyítás a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében az alperest terhelt, mely kötelezettségének nem tett eleget. E körben hivatkozott a 2000. évi C. törvény 166. § (3) bekezdésére, amelynek a peranyaghoz olasz nyelven csatolt kimutatás nem felelt meg, és így nem lehetett megállapítani, hogy a készletelemek értéke miként került meghatározásra. Utalt arra, hogy a felek a szerződést úgy bontották fel, hogy a XX Bt. által elszállított, majd visszaszármaztatott áruk értékét nem határozták meg. Miután az előbbiek szerint a beszámítani kért követelés a kereseti követelést felemésztette, így az elsőfokú bíróság már nem vizsgálta az alperesi kezesi felelősség és visszatartási jog alapján előterjesztett beszámítási igényt. A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdés felhívásával rendelkezett.

Az első fokú ítélet ellen a felperes és a felperesi beavatkozó nyújtott be fellebbezést.

A felperes a módosított fellebbezésében az első fokú ítélet megváltoztatását és az alperes kötelezését kérte 10.632.004 forint és 2003. december 6. napjától a kifizetés napjáig járó Ptk. 301. § 81) bekezdése szerinti késedelmi kamatai megfizetésére. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az alperes beszámítási kifogását. Az 1991. évi XLIX. törvény 35. § (1), 37. § (3), 38. § (3) bekezdésének felhívásával rámutatott arra, hogy az elsőfokú eljárás során nem merült fel adat arra nézve, hogy az alperes a **XX** Bt.-vel szemben folyamatban volt felszámolási eljárás alatt hitelezői igényt jelentett volna be, melynek elmaradása a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerint jogvesztéssel jár, tehát az alperes a felperessel szemben követelést már nem érvényesíthetett. Ezen túlmenően utalt a Ptk. 1. § (1) bekezdésére, a 204. § (1) bekezdés c) pontjára, a 204. § (3) bekezdésére, amelyekre is figyelemmel az alperesnek a felperessel szembeni igényérvényesítése kizárt. A beszámítást a Ptk. 297.§ (2) bekezdés alapján elévülés miatt sem tartotta megalapozottnak. Rámutatott, hogy az alperesi követelés jogalapját és összecszerűségét is vitatta az elsőfokú eljárásban. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság tévedett a felperest illető jutalék megállapításánál. E körben a fellebbezését az ügynöki szerződés 4.1. és 4.7. pontjára, a szakértői vélemény megállapításaira, és a 2003. évi számlákra alapította. Kifejtette, hogy az alperes által kifizetett 8.436.822 forint tartalmazza azt a 4.002.857 forintos összeget, amelyet alperes már átutalt az **ZZ**-nak, így az ítélet szerint kétszer került levonásra a fizetendő jutalékból. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a jutalék számításánál a 25% ÁFA összeget nem számolta el. Többféle számítás alapján is a levezette követelését. A kiállított számlák okán a tartozást 3.225.464 forintban, a jutalék elszámolás alapján 7.406.540 forintban jelölte meg a módosított fellebbezésében. Előadta továbbá, hogy az első fokú ítéletben megjelölt le nem rótt illeték összege nem felel meg a hatályos jogszabályban foglaltaknak.

A felperesi beavatkozó a fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és az alperes kötelezését kérte 9.241.949 forint főkövetelés, és ennek 2003. december 6. napjától a kifizetés napjáig járó Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatai megfizetésére. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a felperest illető jutalék összegét és a számítása ellentétes a bizonyítékokkal. Sérelmezte, hogy a jutalék számításánál ÁFA-t nem vett figyelembe, miután megítélése szerint alperesnek ÁFA-val növelt jutalékot kellett megfizetnie, amelyet az ügynöki szerződés 4.1. és 4.7. pontja, a szakértői vélemény és a csatolt alperesi teljesítésigazolások, számlák támasztanak alá. A vevők által nem fizetett számlák körében is tévesnek tartotta az ítéleti megállapítást, illetőleg hibás számításra hivatkozott, míg a 17%-os jutalék kiszámításánál az alperes, valamint az **ZZ** részfizetésnél, illetőleg engedményezett tartozásánál tévesen kétszer került elszámolásra a **XX** Bt. által 4.002.857 forint fizetés. Részletes számítással alátámasztotta az alperes által fizetendő jutalékszámítást, és így a fellebbezési kérelme szerint járó összeget. Mindezen túlmenően álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az alperes beszámítási kifogását, és ezért e körben helytelen jogkövetkeztetésre jutott. A **XX** Bt. számlatartozását 7.286.271 forintban

állította. Maga is hivatkozott a jogvesztés bekövetkezésére, valamint az elévülésre is. Amennyiben a bíróság az „ellenkövetelést” jogosnak találja, arra az esetre arra utalt, hogy az összeggel csökken a vevők által ki nem fizetett vásárlások összege, amely után is jár 17% jutalék, ami 1.238.666 forinttal növeli a felperest megillető jutalékot. Alapvetően tévesnek tartotta az ítélet azon megállapítását, hogy az alperesnek a kezesi felelősség és a visszatartási jog alapján előterjesztett beszámítási kifogását jogosnak ítélte, azokkal kizárólag azért nem foglalkozott, mert a vételár követelés felemésztette a kereseti követelést. Sérlemelte az eljárási illeték összegének meghatározását a perköltség viselése körében.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Hivatkozott a felperesi módosított fellebbezés folytán a Pp. 235. § (1) bekezdésére és arra, hogy a másodfokú eljárásban keresetváltoztatásnak nincs helye. Fenntartotta, hogy az engedményezéssel fedezetelvonás valósult meg, az engedményezési szerződés színlelt, jogszabályba ütközik, semmis; a valódi tartalma a perbizomány, amely azonban kizárt. Fenntartotta, hogy ÁFA fizetési kötelezettség meghatározása hiányában a szerződésben rögzített bruttó ár; a felperesi jogelőd számlát nem állított ki, továbbá az ÁFA követelés elévült. Számítása szerint 14.878.158 forint vevői tartozás került határidőben kifizetésre, az ügynöki szerződés alapján a 8,5%-os ügynöki jutaléknak legfeljebb ez lehet az alapja. A felperesi számításokat nem tartotta érthetőnek, és ezen túlmenően még kiemelte, hogy elismerő nyilatkozatot nem tett.

A fellebbezések az alábbiak szerint részben alaposak.

A Pp. 73/A. § a) bekezdése szerinti kötelező jogi képviselőre figyelemmel a felperesi beavatkozó által Pf.13. és Pf.15 sorszám alatt személyesen előterjesztett nyilatkozatok a Pp. 73/B. § (1) bekezdése szerint hatálytalanok voltak, ezért azokat a másodfokú bíróság nem vette figyelembe.

A felperes a fellebbezési eljárásban a fellebbezését módosította, melyben az elsőfokú eljárásban fenntartott keresetéhez képest felemelte a keresetét, és ennek alapján kérte az alperes marasztalását. A perindításra, valamint a fellebbezés benyújtásának időpontjára figyelemmel alkalmazandó Pp. 247. § (1) bekezdése alapján a Pp. 235. § (1) bekezdésére is figyelemmel nem volt meg nem engedett keresetváltoztatásnak tekinthető a módosított fellebbezés; az nem új tényeken, hanem számításokon alapult, a per tárgya pedig a felek közötti elszámolási viszony volt.

Az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási kifogása körében helytállóan állapította meg, hogy a beszámítás alapjául szolgáló követelés keletkezésének időpontjára figyelemmel az elévülés még nem következett be. A Ptk. 329. § (3) bekezdése alapján az engedménnyel szemben is érvényesíthetők azok a kifogások és beszámíthatók azok az ellenkövetelések, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek. Azonban az nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperessel szemben a **XX** Bt-nek volt tényleges tartozása,

és az alperes a vételártartozás, valamint a kezesi felelősség és visszatartási jog alapján előterjesztett igényei alapvetően a **XX Bt.**-vel szembeni igények voltak. A **XX Bt.** - a felperes jogelődje - 2006. március 22. napján felszámolás alá került, amelynek közzététele 2006. április 13. napján megtörtént. A felszámolási eljárás 2007. október 24. napján befejeződött, és 2008. január 3. napjával a céget törölték a cégnyilvántartásból. A rendelkezésre álló adatok szerint a **XX Bt.** felszámolója a Bt. és felperes közötti engedményezési szerződést nem támadta meg, a felszámolási eljárásban az alperes hitelezői igényt nem érvényesített. Az alperesnek az 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 37. § (1) bekezdése értelmében az adóssal, azaz jelen esetben a **XX Bt.**-vel szembeni követelését a felszámolási eljárás keretében be kellett volna jelentenie, és ott kellett volna érvényesítenie. A Cstv. 37. § (3) bekezdés értelmében a bejelentési határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. A jelen peradatok mellett az volt megállapítható, hogy a felperes követelése nem a felszámolási eljárásban engedményezett követelés. A Cstv. 38. § (3) bekezdés alapján az alperes a Bt.-vel szemben a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelését beszámítási kifogásként kizárólag a gazdálkodó szerv által indított perben érvényesíthette volna. A jelen pert azonban nem a gazdálkodó szervezet, hanem (engedményesként) magánszemély indította. Miután a **XX Bt.** - amellyel szemben az alperesnek ténylegesen keletkezett a követelése - felszámolás folytán megszűnt és a cégnyilvántartásból törlésre került anélkül, hogy az alperes a felszámolási eljárásban hitelezői igénybejelentéssel élt volna, az alperes a gazdálkodó szervezet megszűnését követően az engedményes felperessel szemben beszámítási kifogás útján a jelen perbeli követelését nem érvényesíthette. A Cstv. fenti rendelkezéseire figyelemmel az alperes jogvesztése bekövetkezett, ami kizárja a Ptk. 329. § (3) bekezdésének alkalmazását. Mindezek alapján érdemben a beszámítási kifogást nem lehetett már vizsgálni. Ezért annak már nem volt ügydöntő jelentősége, hogy az elsőfokú bíróság csak részben vizsgálta a beszámítási kifogás megalapozottságát.

Az engedményezési szerződést a kötelezett kizárólag semmisségi okra visszavezethető érvénytelenség miatt kifogásolhatta. Az engedményező és az engedményes jogviszonyára vonatkozó kifogásra a kötelezett a Ptk. 329. § (3) bekezdés alapján nem hivatkozhatott. Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást az engedményezési szerződés vonatkozásában; e körben a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság által kifejtetteket. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a **XX Bt.** felszámolásának elrendelését megelőzően került sor az engedményezési szerződés megkötésére a Bt. és a felperes között. Az engedményezési szerződés tartalma alapján egyéb bizonyított adat hiányában az engedményezési szerződés jogszabályba ütköző volta, illetőleg színleltisége nem volt kétséget kizáróan megállapítható. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vont arra megállapítást, hogy a felperes az engedményezési szerződés alapján jogosult volt igényt érvényesíteni az alperessel szemben.

Nem vitatottan a kereset tárgyát az ügynöki, továbbá a kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződésből fennálló követelés képezte. A felperes jogelődje mindkét szerződés alapján jutalékra volt jogosult. Az elsőfokú bíróság

helytállóan állapította meg a szerződési feltételek Ptk. 207. § (1)-(4) bekezdése szerinti értelmezésével, hogy a jutalék, illetve díjszámítás alapja az alperes nettó árbevételének összege volt. Az elsőfokú bíróság által beszerzett, kiegészített igazságügyi szakértői véleményt a másodfokú bíróság is alapvetően elfogadta ítélezése alapjául. E szakértői vélemény, valamint a felperes 70. sorszámú nyilatkozata és előadása alapján az alperes 2002. október 1. és 2003. október 1. napja közötti nettó árbevétele 74.487.277 forint volt. Egyéb, kétséget kizáró bizonyíték hiányában így a másodfokú bíróság ezt az összeget fogadta el a jutalék, illetőleg a díjszámítás alapjául nettó árbevételeként.

Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást az ÁFA fizetés tekintetében. A kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződés 2.§ 2. pontja, valamint a 7.b. pont a nettó árbevétel 3%-ában határozza meg a díj összegét. Önmagában az, hogy a nettó árbevétel tekintették a felek a díjszámítás alapjául, egyéb, kifejezett szerződéses rendelkezés hiányában nem jelenti azt, hogy a százalékos mértékben meghatározott díj nettó összeg lenne, amelyet az alperesnek ÁFA-val növelten kell megfizetnie

Az ügynöki szerződés 4.1. pontja szerint szintén a nettó érték képezi a közvetítői jutalék alapját. A 4.2. pont a jutalék mértékét a leszállított áru nettó értékének százalékában határozza meg. Ezen túlmenő rendelkezést a díjmeghatározás nem tartalmaz, kizárólag a 4.7. pont rögzíti, hogy a jutalékot - amelyre az előbb idézett pontok vonatkoznak - a hatályos jogszabályok szerint terheli általános forgalmi adó, és az alperes a számlán az ÁFA-tartalmat megfelelően köteles feltüntetni. A jogszabályi kötelezettség szerződésben történt rögzítése egyéb szerződési kikötés hiányában nem értelmezhető akként, hogy a 4.2. pontban meghatározott százalékos mérték nettó jutalékot jelent. Az említett rendelkezések egybevetése alapján - egyéb szerződési feltétel kikötés hiányában - nem vonható arra következtetés, hogy a jutalék mértékre terhelődő ÁFA fizetési kötelezettség is fennáll.

A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a Ptk. 207. § (1), (4), (5) bekezdése alapján a szerződési nyilatkozatokat kiterjesztően nem lehet értelmezni. Az általános bírói gyakorlat szerint, amennyiben a szerződésben a díjat meghatározták, az bruttó összeg meghatározását jelenti, kivéve, ha kifejezetten külön az ÁFA-tartalmat nem rendelték hozzá a szerződéses árhoz. Mindezek alapján a jutalék, illetőleg a díjfizetés alapjául meghatározott nettó árbevétel 3+3, illetőleg 17%-ában meghatározott felperesi jogelődöt megillető díj bruttó összeg, amelyhez további ÁFA nem járul.

A kizárólagos szállítási és kereskedelmi szolgáltatási szerződésen alapuló díjigény megalapozottságát az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg. A 74.487.277 forintos nettó árbevétel után 3+3%, összesen 4.469.236 forint díj illette volna meg a felperesi jogelődöt. A rendelkezésre álló adatok alapján igazolt teljesítés 1.379.425 forint + 1.798.708 forint, összesen 3.178.133 forint volt. Ezt meghaladó teljesítést az alperes az öt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem igazolt, így az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes 1.291.103 forintra tarthat alappal igényt.

Az ügynöki szerződés vonatkozásában a nettó 74.487.277 forint árbevételből mint az ügynöki jutalék kiindulási alpjából levonásba kell helyezni a kiegyenlített vevői számlaként a felperesi beavatkozó által elismert 7.286.271 forint tartozást, amely a jutalékalapot módosítja, így 67.201.006 forint a jutalékszámítás korrigált alapja. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a kiegyenlített vevői számláknak a felperesi beavatkozó által elismert összegét meghaladó mértékének bizonyítása az alperest terhelte, amelynek maradéktalanul nem tett eleget, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ezt meghaladó teljesítés nem volt kétséget kizáróan bizonyított.

A jutalék mértéke 17% volt, azonban az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy az ügynöki szerződés 4.2. pontja alapján a felperesi jogelőd Bt., valamint az **ZZ** között létrejött engedményezésre tekintettel a felperes kizárólag az ügynöki jutalék felére, azaz 8,5%-ra tarthat igényt. E körben a másodfokú bíróság maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, így annak megismétlését mellőzi.

A 67.201.006 forint jutalékalap 8,5%-a 5.712.086 forint illette a felperesi jogelődöt. A felperes a fellebbezésében is elismerte, hogy a jogelődének kifizetésre került 4.433.965 forint, ezt meghaladó alperesi teljesítést a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az őt terhelő bizonyítás ellenére az alperes nem bizonyított. Az alperes arra a fellebbezési ellenkérelmében helytállóan hivatkozott, hogy elismerő nyilatkozatot ő maga nem tett, így a másodfokú bíróság 4.433.965 forintot látott elszámolhatónak egyéb bizonyíték hiányában. Ebből következően a felperes által alappal érvényesített ügynöki jutalék összege 1.278.121 forint.

Mindezek kifejtésével a felperes keresete 1.291.103 forint + 1.278.121 forint = 2.569.224 forint erejéig volt megalapozott.

A szerződések felmondása folytán a szerződés megszűnésével a felperes által érvényesített díj- és jutalékigények esedékessé váltak. A felperes a keresetében 2003. december 6. napjától érvényesítette késedelmi kamatigényét, így a kereseti kérelemhez is kötötte a Ptk. 298. § a) pontja, a többször módosított 301. § (1) bekezdése szerint, az időközben a 2004. évi CXXXV. tv. 124.§, 2013. évi XXXI. tv. 14.§ (1) d) alapján módosult késedelmi kamatmértékekre is figyelemmel kötelezte a másodfokú bíróság késedelmi kamatfizetésre az alperest.

Az elsőfokú bíróság által megállapított kereseti illeték összegét támadó fellebbezés vonatkozásában a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a felperes az első fokú eljárás során többször módosította a keresetét, felemelte, majd leszállította. A legmagasabb összegű követelése a 27. sorszám alatt előterjesztett keresetmódosítás szerinti 12.334.799 forint volt. Az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 41. § (2) bekezdése alapján a keresetlevél benyújtását követően, a peres eljárás alatt felemelt legmagasabb összegű kereseti követelés alapulvételével kell kiszámítani az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti eljárási illeték mértékét. A 27. sorszám alatt előterjesztett legmagasabb összegű keresethez képest az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a kereseti illeték mértékét.

A kifejtettek értelmében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján részben megváltoztatta. A módosult marasztalási összegre tekintettel, azzal arányosan, a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel módosította a perköltség viselésre vonatkozó rendelkezéseket. A módosult marasztalási összeg arányában változtatta meg a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetékre vonatkozó rendelkezést, a pervesztesség arányában kötelezte a felperest a le nem rótt illeték megfizetésére, míg a marasztalási összeggel arányosan kötelezte az alperest a kereseti illeték megtérítésére az Itv. 74. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

A perköltség viseléséről a részbeni pernyertesség alapján a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján kellett határozni. A pernyertesség-pervesztesség aránya közel $\frac{1}{4}$ - $\frac{3}{4}$, így ehhez képest szállította le a másodfokú bíróság a felperes és a felperesi beavatkozó által fizetendő perköltség összegét. Ebben a feleket képviselő ügyvédek díján kívül az alperes oldalán az általa előlegezett szakértői díjat is figyelembe vette.

A fellebbezési eljárási perköltség viseléséről a másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. A felperes és a felperesi beavatkozó fellebbezése kisebb részben volt eredményes, a felperes fellebbezésének pertárgyértéke a felemelt keresetre is figyelemmel 10.632.004 forint volt, míg a beavatkozóé 9.241.949 forint. Ehhez képest határozott a Pp. 83. § (1) bekezdés, valamint a 80. § (2) bekezdésére is figyelemmel a felperes, illetőleg a felperesi beavatkozó által alperesnek térítendő perköltség összegéről.

A felperes illetékfeljegyzési joga és a felperesi beavatkozó illetékre is kiterjedő részleges személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel az Itv. 74. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1), (2) bekezdés, és 14. § szerint határozott a másodfokú bíróság.

A felperesi beavatkozót a másodfokú eljárásban pártfogó ügyvéd képviselte, amely képviseletre figyelemmel a Pp. 87. § (2) bekezdés alapján a másodfokú bíróság a pártfogó ügyvédi díj összegének megállapítása nélkül, kizárólag a perköltség viselés arányának

meghatározásával állapította meg, hogy a pártfogó ügyvédi díj viselésére ki köteles.

Budapest, 2014. május 20.

. Németh László s.k.

a tanács elnöke

. Merőtey Anikó s.k.. Molnár Ágnes s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

ódi Zsuzsanna
tisztviselő